

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Fabularium quoque Dearum pleraque Mariam Mosis sororem referunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

cap. 13. & 17.
Serv. in Georg.
2.
Acron in Horat.
rat. Art.
Sanch. apud
Euf. Præp. l. 1.
Inscr. Grut.
pag. 82. 1067.
Jerem. 7. 18.
Inscr. pt. Grut.
pag. 19.
Macrob. Sat.
lib. 1. cap. 9.
Lucian. De
Dea Syr.
Sanch. apud
Euf. Præp. Ev.
libr. 1. cap. 10.
Plut. De Isid.
& Osir.
Athenag. Erot.
libr. 6.
Apul. Metam.
libr. 11.
Plut. De Isid. &
Osir.
Inscript. Grut.
pag. 8.
Callim. Hymn.
in Dian.
Dio. libr. 51. 59.
Euf. Præp. libr.
3. cap. 11.
Herod. libr. 2.
cap. 19. & 176.
Tertull. Apol.
cap. 16.
Ovid. Met. 9.
Varr. libr. 4. de
ling. Lat.
Isidor. Orig.
libr. 8. cap. 11.
Plut. De Isid.
& Osir.
Diod. l. 1. & 5.
Adolph. O. co
Inscr. Hispan.
Pign. in Expos.
Mense Inac.
Ovid. l. 1. Fast.
Varr. apud.
Gell. l. 13. c. 21.
Varr. libr. 1. de
vit. Pop. Rom.
apud Nonium.

tum; Astarte, ut ipsi dicunt, consecratum; Europæ, ut Sacerdotes. Fere præterea convenit Europæ à tauro raptæ, id quod de Astarte tradidit Sanchoniathon, taurinum ipsam gestare caput, atque eo habitu variis per orbem erroribus esse actam. Quod & Ioni, quæ Isis est, convenit, ut dixi. Isidem autem omnia esse testatur Capuana vetus Inscriptio: **TE TIBI UNA QUÆ ES OMNIA DEA ISIS** ARRIUS BALBINUS V. C. & Saitica altera Inscriptio in templo Minervæ, quam Isin esse Ægyptii aiunt, à Plutarcho, & Pseudo-athenagora relata: *ἐγὼ εἶμι πᾶν τὸ γαρνός, καὶ ἐν, καὶ ἐσθρόρον. Ego sum omne quod fuit, quod est, quod erit.* Item Apuleius Isidem esse significat rerum naturam, eamque Deorum ac Dearum faciem uniformem appellat, *cujus*, inquit, *numen unicum multiformi specie, visu vario, nomine multijugo totus veneratur orbis*; tum hanc ipsam esse ait, quam Phryges Deum matrem, Attici Minervam, Cretes Dianam, Siculi Proserpinam, Eleusini Cererem, alii Junonem, alii Bellonam, alii Hecaten, & Nemefin alii indigunt; quæ & in fronte signum Lunæ gerit. Legas item apud Plutarchum Isidem esse naturæ secus muliebre, omnis generationis capax; eandemque à Platone dici nutricem omnia recipientem, & Myrionymum appellari, quod omnimodas formas & species suscipiat. Ita quidem certe nominatur in veteri Inscriptio. Qua re Dianæ similis est, quæ apud Callimachum à Jove *πολυωνυμίου* postulat & impetrat, ne hac parte ab Apolline superetur: Apollo quippe, isidem ut Moses quem repræsentat, *πολυώνυμος* est. Similiter Veneri multorum Deorum notæ inerant. Quocirca Pantheon, quod ab Agrippa Romæ extructum est, sic dictum fuisse opinatur Dio, quod multorum Deorum formas in Martis & Veneris statu contineret; quod supra jam monui. Nec aliam ob causam Pantheæ nomen tributum crediderim Drusillæ, postquam diem suum obiit, quam quod ipsius statua ad Veneris speciem fabrefacta in foro collocata est, ut refert idem Dio. Auctor est Porphyrius apud Eusebium, eandem esse Isidem, ac Lunam, & Terram, & Cererem, & Proserpinam. Isidem quidem esse Cererem non semel Herodotus assererat; Tertullianus Cererem Phariam appellat; & spicis redimita exhibetur ab Ovidio & Minutio. Esse Astartem & Opem, Varronis sententia est; esse Terram, Isidori, esse Proserpinam, Plutarchi, ex Archemacho & Heraclide; esse Cererem, Lunam, & Junonem, Diodori; esse stellam Sirium dictam ostendit Inscriptio vetus de Iside, quam refert Diodorus, & quam Calletia extare testatur Adolphus Occo. Gemmæ veteris sculptura, cujus formam Pignorius refert in Tabule expositione, Isidem expressam habet capite cornuto & radiis cincto. Addita est tricuspis virga, cui circumvolutus est anguis, ut Moses conjugem esse appareat, qui sub imagine Serapidis isidem notis insignitus est in altera gemma à Pignorio isidem exhibita, de qua supra dixi. Quinetiam notat Ovidius Annam Perennam ab aliquibus existimari esse Io, ab aliis Lunam, Themis à nonnullis. Addo & unam videri Deam ac eandem, omnes eas quas hoc disticho Varro complexus est:

*Ted Anna Peranna, Panda, te Lato, Pales,
Nerienes, Minerva, Fortuna, ac Ceres.*

Empandam quidem esse Cererem putat Ælius apud Varronem, Vides ergo confundi Astartem, Cybelen, Venerem, Minervam, Lunam, Dianam, Hecaten, Parcas, Junonem, Cererem, & Isidem. Atqui Astarte Sephora est, Moses uxor. Ergo Sephora fabulares Deas omnes una complectitur.

*Fabularium
quoque Dea-
rum pleraque
Mariam
Mosis sororem
referunt.*
Diod. libr. 1.
Lactant. libr. 1.
cap. 21.
Euseb. Præp.
libr. 3. cap. 11.
Exod. 15. 20. 21.
Callim. Hymn.
in Dian.

IV. Quemadmodum autem Moses cum fratre Aarone sæpe confunditur, ita Mariam Mosis sororem à Sephora glorie non semper distingui indicat Inscriptio vetus Isidi posita, quam refert Diodorus. Hæc Osiridis, qui Moses est, uxorem & sororem ipsam facit. Eiusdem matrem faciunt Minutius & Lactantius; uxorem, sororem, matrem Eusebius ex Porphyrio. Observavimus præterea, cum Deabus plerisque ad Sephoræ exemplar confictis multa Mariam habere communia; puta cum Cybele, quæ tympanum gerens pingitur; cum de Maria hæc legamus in Exodo: *Sumfit Maria Prophetissa soror Aaron tympanum in manu sua, egressæque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris, quibus præcinebat.* Ex his tympanistis & saltatricibus, Dei & Israelitarum victoriam in maris littore celebrantibus, factum est ut Dianæ Juppiter apud Callimachum attribuat *ἑξήκοντα χορηδὸς ἀναστροφᾶς. Sexaginta saltatrices Oceani filias.* Viis item & portubus Dianam in eodem Hymno præficit Juppiter: *καὶ μὲν ἀργαῖε, inquit, Ἐσθὴ καὶ διμυρίασιν ἑπίσκοπος. Sed & viis ac portubus præficietis.* Viis quidem, quasi hoc munus cum Mercurio fratre, qui Moses est, partita sit; portubus, quod ad maris littus eximium pietatis suæ specimen Maria tripudiis suis & canticis in Dei honorem celebratis ediderit. Mariam item Venerem esse probat Pseudo-orphei Hymnus in Venerem; ubi Bacchi, qui Moses est, comes appellatur, & festis gaudere dicitur; quod Maria tripudiis ac cantibus operam dederit. Hinc etiam Isis, Mariæ perinde ut Sephoræ

PROPOSITIO IV.

Sephoræ effigies, & Ifiaci fistra gerunt, atque hujus etiam instrumenti nota Ægyptus ipsa designata est. Quamobrem Ifaias eam appellat *Terram cymbali alarum*. Cymbalum alarum, Ebraice *על על כנפים*, significat *cymbalum alatum*: ut, *vas electionis*, *vas electum*; *caro peccati*, *carnem peccatis obnoxiam*; *odor suavitatis*, *odorem suavem*; *Spiritus promissionis*, *Spiritum promissum*; *verbum veritatis*, *verbum verum*; & apud Plautum, *forma amicitatis*, *formam amœnam*. Cymbalum autem alatum, est fistrum: cujus appellationis causam scire licet ex nummis, & marmoribus, quæ fistri formam exhibent. Sistrum formæ est in lateribus rotundæ, in summitatibus acuta. Ex utroque latere eminent crepitacula quaedam, tanquam ala. Manubrium, caudæ, summitas opposita, rostri figuram gerit: totumque sistrum avis speciem quamdam refert. Inde Minutius Felix appellat, *Ad hirundinem sistrum*, hoc est, Sistrum hirundinum, seu hirundinis forma. Pari locutione dixit, *Ad vindemiam ferias*, hoc est, *ferias vindemiales*. Perperam existimarunt Interpretes sic dictum sistrum à Minutius, sonitus hirundini causa: à forma, non à sono id nominis habuit. Perperam quoque Bochartus à Vulgata interpretatione discessit, & *Cymbalum orarum* verti iussit: nam Vulgato Interpreti plane suffragatur Minutius. Sed ad rem. Apertissima imprimis hæc Orphicorum, & ad Mariam exprimentam adeo apposita, ut vix aliis uti potuisset verbis, si laudare ipsam nominatim instituisset:

ἢ τε κ' εὐλιθέου σελῆς ἔδος ἀμφιπολλῶν,
ἢ τε σὺ γ' ἐν πεδίοις, σὺν ἄρμασι χρυσοτέλεισι,
αἰγῶν ἢ κατὰ γῆρας ἰερῆς ἰουδαίας λουφῶ,
ἢ κ' σὺ κνανίῳι ὄχθῳι, ἐπὶ πόντον οἰδμε,
περπομένη χεῖρας θνητῶν κυλίῳι χορείῳι,
ἢ νύμφαις πέτρῃ κνανῶντων ἐν χθονὶ δια
σῖνας ἐπ' αἰγιαλῶσι λαμυρόδενον ἄρματι κούρω
Sive thurifera Syria sedes circumis,
Sive in campis, cum carribus auro fabricatis,
Ægypti tenes sacra secunda lavacra,
Sive in nigris collibus, prope maris fluctus,
Dilectata gaudes mortalium orbiculatis choreis,
Vel Nymphis oblectaris nigris oculis habentibus, in terra divina,
Supra tumulos, in litore arenoso, curru levi.

En tibi illam in Syriæ campis, & pone Ægypti fluenta, & choreas agentem ad maris litus, puellis comitatam. Atque hæc puellæ originem dedisse videntur fabulæ Musarum, quarum & nomen conjecturam nostram confirmat. Nam ut Moses à Græcis quibusdam appellatus est *Μουσαῖος* & *Μούσης*, ita Maria Mosis soror convenienti nomine appellari debuit *Μούση*, ipsius vero sociæ *Μούση*. Cujus nominis etymon hæcenus frustra quaesitum est. Par ergo nomen, par & officium; cantus videlicet & tripudia; Eratus præcipue, quæ *ἑμῶν ἀθανάτους πολυτελείας ἔυρεν*. *Hymnos immortales jucundos invenit*, ut est in veteri Epigrammate: quo munere præcipue nobilitata est Maria. Roborantur ista Diodori testimonio, qui Musas fuisse docet virgines Ægyptias, Musicæ peritas, Osiridis sive Bacchi socias. Atque hic propterea dicitur *μουσηγέτης*, perinde ut Apollo. Panem quoque Musarum ductorem fingi observavimus. Hi autem Mosem dissimulant.

V. Atenim, dices, si Astarte Luna est, Sol Osiris, & Adonis, & Bacchus, Diique ac Deæ omnes quos diximus, quorsum illam ad Sephoram, hos ad Mosem referre satagimus? Nempe postquam à vero deflexerunt homines, in multiplices errorum anfractus delapsi fabulas fabulis congesserunt. Plurimum vero ipsis placuisse comperio, uni eidemque fictitiæ personæ diversas adjungere significationes; & alias quidem *φουσκῆς*, aliam *ἰσοεικῆς*, quod sæpe jam monui. Sic Jovis nomine, Planetam ita dictam, & summam etiam aëris regionem *φουσκῆς*, tum & Cretensium regem, & Hammonem præterea sive Chamum Noachi filium *ἰσοεικῆς* designabant. Osiridis appellatione, Sol & Nilus *φουσκῆς*, Iapetum *ἰσοεικῆς* Saturni nomen, Planetarum omnium supremo & Noacho; illud Vulcani, igni & Tubalcaino tributum est. Janus ille bifrons annum vertentem & in se sua per vestigia redeuntem, atque item Solem notabat *φουσκῆς*, Mosem & Noachum *ἰσοεικῆς*. Similiter igitur, quæ stellis, aut elementis, aliisve rebus naturalibus Veteres accommodaverunt nomina, eadem Mosis, Historicorum monumentis & hominum memoria celeberrimo, ejusque uxori Sephoræ, aut forori Mariæ indiderunt.

VI. Cum demonstratum sit Græcicos Deos, ex ipsa Mosis persona larvata, & ascitio habitu contecta provenisse, nunc probare aggredior ex Mosis scriptioni-

Ifa. 18. c.

Plaut. Milit. 4.
4. 36.
Grut. Inscript.
pag. 82.

Boch. Phaleg.
libr. 4. cap. 2.

Diod. libr. 2.

Uni, eidemque fabulari personæ sunt diverse significationes; & alia quædam φουσκῆς, alia ἰσοεικῆς.

Fabularis historia Græco-